

Kooperatif Postası

KARINCA

NİSAN 2024 YIL: 90 SAYI: 1048 ISSN: 1300-1450

NİSAN 2024

KARINCA

Yıl: 90 Sayı: 1048
Nisan 2024

ISSN: 1300 - 1450

Türk Kooperatifçilik Kurumu Basın, Yayın, Araştırma
Danışmanlık ve Eğitim Hizmetleri İşletmesi Adına

Sahibi
Prof. Dr. Ali Fuat ERSOY

Yazı İşleri Müdürü ve Baş Editör
Prof. Dr. Serdar SAĞLAM

Editörler Kurulu
Prof. Dr. Nurettin PARILTI
Prof. Dr. Serdar SAĞLAM
Prof. Dr. Muharrem ÇETİN
Prof. Dr. Turhan ÇETİN
Prof. Dr. Haşim ÖZÜDOĞRU
Prof. Dr. Hasan YAYLI
Prof. Dr. Mehmet BAŞ

İdare ve Yazışma Adresi (Yönetim Yeri)
Head Office and Correspondence Address
Mebusevleri Mah. Turgut Reis Cad. No: 15/6
06570 Çankaya - ANKARA
Tel: (0312) 472 99 59 - 472 99 11
Belge Geçer: (0312) 472 97 64
www.koopkur.org.tr
koopkur@gmail.com
admin@koopkur.org.tr

20 Mayıs 1931'de kurulan kamu yararına çalışır,
TÜRK KOOPERATİFÇİLİK KURUMU
Basın, Yayın, Araştırma Danışmanlık ve Eğitim
Hizmetleri İşletmesinin aylık dergisi

Yazılarda savunulan fikirler yazarlarına aittir.
Gönderilen yazı ve haberler iade edilmez
Yazılar elektronik ortamda teslim edilir.

Yayın Türü
Yaygın Süreli Yayın

Yayın Tarihi
30 Nisan 2024

Grafik, Tasarım
GÖKSU MATBAACILIK
Gökhan KOÇ
Kazım Karabekir Cad. No: 39/98
İskitler - ANKARA
gokhankoc82@hotmail.com

Bu Sayıda.....

BAŞYAZI 3

SALİM ARSLAN
TÜRK KOOPERATİFÇİLİK KURUMU
2023 YILI OLAĞAN GENEL KURUL
TOPLANTISI YAPILDI 5

MUSTAFA YAVUZ
KOOPERATİFLERDE OLAĞAN GENEL
KURUL TOPLANTILARININ
YAPILMA ZAMANI 13

ÖZDEM SATICI TOPRAK
KOOPERATİFLERDE GÜNDEME BAĞLILIK
İLKESİ VE İSTİSNALARI 18

EYÜP FURKAN BAYRAM
ENVER AYDOĞAN
KADINLARIN ÇALIŞMA HAYATINDA
YAŞADIĞI ZORLUKLAR 22

YETER DEMİR USLU
SAĞLIK SEKTÖRÜ VE SAĞLIK
SİSTEMLERİNİN YAPISI 26

VEDAT SADIOĞLU
ÜLKEMİZDEKİ COĞRAFI ÜRÜNLER VE
KAZANDIRDIKLARI 30

EMRULLAH GÜNEY
37 MADDEDE KASTAMONU 37

SERDAR SAĞLAM
KURUMUMUZ TARAFINDAN YAYINLANAN
İKİ ÖNEMLİ ESER:
"KOOPERATİF ŞİRKETLER" İLE
"KOOPERATİF POSTASI KARINCA -
SEÇME YAZILAR 1934 - 1945" 39

*Dergimizde yayınlanan yazıların sorumluluğu
yazarlarına aittir.*

Değerli kooperatif gönüllüleri;

16 Mart 2024 tarihinde Türk Kooperatifçilik Kurumu'nun 2023 yılı Olağan Genel Kurul toplantısı yapıldı. Bu genel kurul toplantısı, aynı zamanda Cumhuriyetimizin 100. Yılına atıfla ve "**Kooperatif Postası Karınca**" dergisinin 90. Yılına rastlamış olması bakımından da ayrı bir öneme sahiptir.

Toplantıda, Cumhuriyetimizin ve Dünya Kooperatifçiler Gününün 100. Yılı dolayısıyla Türk Kooperatifçilik kurumu tarafından basılmış olan iki eser katılanlara dağıtıldı. Bu eserler, "**Kooperatif Şirketler**" ile "**Kooperatif Postası Karınca - Seçme Yazılar 1934 - 1945**" adlı kitaplardı.

Kooperatif Şirketler, ilk defa 19.Mart.1339 (1923) tarihine "**Matbuat ve İstihbarat Müdüriyeti Umumiyesi**" tarafından yayınlanmıştır. Bu eser, Cumhuriyetimizin resmen ilan edilmesinden altı ay kadar önce halka kooperatiflerin çeşitleri, faydaları, kuruluşları ve yönetilmeleri hakkında bilgilendirmeyi esas alıyordu.

17 Şubat - 4 Mart 1923 tarihleri arasında toplanmış olan İzmir İktisat Kongresinde Atatürk'ün açış konuşmasında yer alan ve kongrenin ana gayesini belirten şu cümleler eserin ilk baskısının öndeyişi olarak yer alıyordu. "*Siyasi, askeri muzafferiyetler ne kadar büyük olursa olsun, iktisadi muzafferiyetlerle tetvic edilemezlerse (taçlandırılmazlarsa), husule gelen zaferler payidar olamaz...*"

Kooperatif Şirketler, Türk Kooperatifçilik Kurumunu tarafından 1970 yılında tekrar yayınlanmıştır. Bu eserin Cumhuriyetimizin 100. yılında kurumumuz tarafından tekrar yayınlanmış olması da ayrıca önemlidir.

"**Kooperatif Postası Karınca - Seçme Yazılar 1934 - 1945**" adlı diğer kitap da, *Türk Kooperatifçilik Kurumu Başkanı Prof. Dr. Ali Fuat ERSOY, Başkan Yardımcısı Prof. Dr. Nurettin PARILTI ve Prof. Dr. Serdar SAĞLAM*'in editörlüğünde yayın dünyasına kazandırılmıştır.

Cumhuriyetimizin 100. Yılı ve dergimizin 90. Yılına atfen hazırlanan bu eser, dergimizin 1934-1945 yılları arasında yayınlanmış bulunan sayılarından derlenen yazı, makale, haber, şiir, hikâye ve fotoğraflardan oluşmaktadır.

Bu sayımızla da yine zengin bir muhteva ile karşınızdayız;

Gümrük ve Ticaret uzmanı **Mustafa YAVUZ**, "**Kooperatiflerde Olağan Genel Kurul Toplantılarının Yapılma Zamanı**" adlı makalesinde konuyu 1163 Sayılı Kooperatifler Kanunu ve 6102 Sayılı Ticaret Kanunları çerçevesinde ele almaktadır.

Ticaret Bakanlığı, *Ticaret Başmüfettişi Özdem SATICI TOPRAK*'ın, "**Kooperatiflerde Gündeme Bağlılık İlkesi ve İstisnaları**" adlı makalesinde konuya Ana Sözleşme çerçevesinde konuya yaklaşılmaktadır.

Yüksek Lisans Öğrencisi Eyüp Furkan BAYRAM ve Prof. Dr. Enver AYDOĞAN, “Kadınların Çalışma Hayatında Yaşadığı Zorluklar” adlı makalelerinde konuya tüm boyutlarıyla değinmektedirler.

Prof. Dr. Yeter DEMİR USLU, “Sağlık Sektörü ve Sağlık Sistemlerinin Yapısı” adlı makalesinde nüfus, toplumsal yapı, ekonomik koşullar ve coğrafi konum açılarından konuyu tartışmaktadır.

Araştırmacı yazar Vedat SADIÖĞLU’nun, “Ülkemizdeki Coğrafi Ürünler ve Kazandırdıkları” adlı makalesinde coğrafi ürünlere ait bilgiler verilerek ülkemizin coğrafi ürünleri ile potansiyeli üzerinde durulmaktadır.

Prof. Dr. Emrullah GÜNEY, “37 Maddede Kastamonu” adlı yazısında bu defa da ülkemizin şirin bir şehri olan Kastamonu tanıtılmaktadır.

Kooperatif Postası Karınca dergisi, ülkemizin kooperatifçilik alanındaki faaliyetlerine destek vermeye ve öncülük etmeye devam etmektedir.

Sağlıcakla kalın...

**23 NİSAN
ULUSAL EGEMENLİK
VE
ÇOCUK BAYRAMI
KUTLU OLSUN.**

TÜRK KOOPERATİFÇİLİK KURUMU 2023 YILI OLAĞAN GENEL KURUL TOPLANTISI YAPILDI

Salim ARSLAN

Türk Kooperatifçilik Kurumu 2023 yılı Olağan Genel Kurul toplantısı 16 Mart 2024 tarihinde Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Seminer 1 salonunda yapıldı.

Açılış, Saygı duruşu ve İstiklal Marşımızın okunmasından sonra gündemin 3. Maddesi gereğince başkanlık divanı seçimine geçildi.

Divan Başkanı olarak **Hüsnü POYRAZ**, *Başkan Yardımcısı* **Yavuz KOCA**, *Katip*

Üyeliklere Prof. Dr. Emine Öner KAYA ve Esmâ Nur ÇAMLIDAĞ seçildi.

Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Ali Fuat ERSOY açılış konuşması yaptı. Konuşmasında

2023 yılının kurum faaliyetleri açısından başarılı geçtiğini söyledi. Bu faaliyetlerle ilgili bilgi verdi.

Yurt içi ve yurt dışında yapılan kongrelere kurumu temsilen katılımların olduğunu, 26-29 Mayıs 2023 tarihinde Tokyo/Japonya'da yapılan 14. Asya Sosyal Bilimler Kongresine kurumu temsilen *Yönetim kurulu üyesi Prof. Dr. Haşim ÖZÜDOĞRU* ve *Dr. Öğr. Üyesi Abdurrahman OKUR*'un katıldığını, 8-10 Ağustos 2023 tarihinde Karabük Merkez ve Eskipazar, Safranbolu, Yenice ilçelerinde Kadınların Kooperatifler Yoluyla Güçlendirilmesi projesi kapsamında

“Kadının Güçlenmesi ve Kooperatifler” düzenlenen eğitim programına yönetim kurulu Başkanı olarak kendisinin ve üye *Prof. Dr. Gülay GÜNAY*’ın katıldığını, 2 - 3 Kasım 2023 tarihlerinde Türkiye Cumhuriyeti’nin 100. Yılı anısına Gazi Üniversitesi, Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Konya Ticaret Odası Karatay Üniversitesi ve Derneğin Ankara’da 6. Uluslararası Sosyal Bilimler Araştırma Kongresi düzenlediğini ve Milletlerarası Kooperatifçilik kongrelerini yapmaya devam ettiklerini 2023 yılında ana teması **“Cumhuriyetin 100. Yılında Türk Kooperatifçiliği”** olan kongresini de 9-10 Ekim 2023 tarihinde Belek/Antalya’da yaptıklarını söyledi.

Ayrıca **“Kooperatif Şirketler”** adlı eserin Cumhuriyetimizin 100. Yılı dolayısıyla Kurum tarafından tekrar yayın dünyasına kazandırıldığını eserin aynı ad ile kurum tarafından 1934 senesinde basıldığını, ikinci kez de 1970 yılında yine kurum tarafından yayımlandığını üçüncü defa yayınlanan eserin basımı, ilk baskısından bir sayfası **“Osmanlı Alfabeti”** diğer sayfa ise **“Yeni Türk Alfabeti”** ile gerçekleştirildiğini söyledi.

Cumhuriyetin ve Dünya Kooperatifçiler gününün 100. Yılına istinaden Kooperatif Postası Karınca dergisinden makaleler seçilerek-Seçme Yazılar 1934-1945 adlı kitap, bu önemli olayın yıl dönümünde bastırılarak sizlere armağan edilmiştir dedi.

Genel Kurula katılan üyelere teşekkür ederek konuşmasını tamamladı.

Üyelikte 30 yılını dolduran üyelere plaket verildi.

Daha önce üyelere posta ve e-posta yoluyla iletiildiğinden 2023 yılı faaliyet raporunun okunmaması ittifakla kabul edildi. Denetim kurulu raporu ise **Prof. Dr. Emine Öner KAYA** tarafından okundu. Ardından oylanarak ittifakla kabul edildi

Prof. Dr. Nevzat AYPEK tarafından 2024 yılı gelir bütçesi ve harcama bütçesi, bilimsel araştırmalar, milletlerarası kongre giderleri, çalışan personel ücretleri, emlak vergileri, bilimsel amaçlı yolluklar, idari giderler ve iktisadi işletme giderleri harcamaları hakkında bilgi verildi.

2023 yılı çalışma programı bütçesinden gerektiğinde gider ödemeleri arasında aktarma ve değişiklik yapmaya, fasıllar ve bölümler açmaya ve kapatmaya ilişkin yönetim kuruluna yetki verilmesi ittifakla kabul edildi.

Kurum üyelerine ödenecek yolluk ve yevmiyeler kurum organlarında görev alanlara ve kurum personeline ödenecek ücretleri belirlemek üzere yönetim kuruluna yetki verilmesi ittifakla kabul edildi.

Kurum mülkiyetinde bulunan arsalar üzerine bina yapılması, kat karşılığı verilmesi, satılması veya benzer şekilde değerlendirilmesi, ayrıca yeniden gayrimenkul satın alınması, satılması, bağış alınması, intifa irtifak haklarının tesisi ve devredilmesi konusunda yönetim kurulu başkanı **Prof. Dr. Ali Fuat ERSOY** söz aldı.

Kurumun Yenimahalle Susuz ve Kahraman Kazan Çoraklı mevkiinde bulunan arsaların bir kısmının Karayolları 4. Bölge Müdürlüğü'nce kamulaştırılması sonucu alınan istimlak

bedeli ile hisseli olan aynı mevkideki diğer arsaların bir kısmının satılarak yerine Gölbaşı ilçesi Karaali, Holos mahalleleri ile Kahraman Kazan Kınık mevkiinde çok uygun fiyatlara toplam 109.255.m2 arsa alındığını, ayrıca gelir getirmek amacıyla Yenimahalle ilçesi İnönü mahallesindeki Velux Rezidans AVM/den iki işyeri satın aldıklarını bu dükkanlardan küçük olanı kiraya verdiklerini AVM faaliyete geçince muhtemelen Mart 2024 ayından itibaren diğeri de kiraya verilecektir dedi.

Kurum mülkiyetinde bulunan arsaların üzerine bina yapılması, kat karşılığı verilmesi, satılması, intifa ve irtifak haklarının tesis ve devredilmesi hususunda yönetim kuruluna yetki verilmesi ittifakla kabul edildi.

Yabancı ülkeler kooperatif kuruluşlarıyla kooperatifçilik konusunda teknik, bilimsel, eğitim, kültür ve sair konularda işbirliği yapmak ve iş birliğini koordinasyon hizmetlerini öngören protokol ile sair anlaşmalar imzalamak konusunda yönetim kuruluna yetki verilmesi ittifakla kabul edildi.

Kuruma yeni üye kabul ve mevcut üyelere üyeliğin şartlarını kaybedenlerin üyeliklerinin sona erdirilmesi konusunda yönetim kuruluna yetki verilmesi ittifakla kabul edildi.

Yönetim kurulu tarafından verilen önerge ile Türk Kooperatifçilik Kurumu Basın, Yayın, Araştırma, Danışmanlık ve Eğitim İşletmesi sermayesi 1.745.968.30 (BirMilyonYediYüzKırkBeşBinDokuzYüzAltmışSekizTLOtuzKırş) TL. artırılarak 3.000.000 (ÜçMilYon) TL'ye çıkarılması ittifakla kabul edildi.

Yönetim Kurulu, Denetim Kurulu ve Haysiyet Divanı'nın asıl ve yedek üyeleri için ekte aday listesi bulunan önerge verildi. Önerge Divan Başkanı tarafından ekli listeye birlikte okundu ittifakla kabul edildi.

Dilek ve temenniler kısmında *Divan Başkanı Hüsni POYRAZ* 2023 yılında yönetim kurulunun çok çalıştığını yapmış oldukları bu başarılı ve onurlu faaliyetlerinden dolayı yönetim kurulu üyelerini tebrik ediyorum dedi. Divan Başkanı söz almak isteyen olup olmadığını sordu.

Yavuz KOCA söz aldı, Yönetim kurulunu kayıtlara iki değerli eser sunduğu için tebrik ediyorum dedi.

Bunlardan birincisi Cumhuriyetimizin 100.yılı dolayısıyla kütüphanelere kazandırılan **“Kooperatif Şirketler”** kitapçığı hem orijinal haliyle, hem de günümüz Türkçesiyle yayınlanmasının çok iyi olduğunu ikinci eser, kooperatif postası karınca dergimiz ki Türkiye’de 1000. Sayıyı aşan birkaç dergiden birisi olduğunu, kendisinin de bu dergide çok sayıda yazısının yayınlandığını bundan gurur duyduğunu söyledi.

Bu vesile ile genel kurula başarılar diliyor, yeni seçilen yönetim organlarını tebrik ediyorum dedi.

Başka söz isteyen olmadığından Divan Başkanı genel kurul üyelerine teşekkür ederek yönetim kuruluna sağlık, başarı ve iyi niyet temennisinde bulunarak toplantıyı kapattı.

Genel Kuruldan İzlenimler

Genel Kuruldan İzlenimler

Genel Kuruldan İzlenimler

KOOPERATİFLERDE OLAĞAN GENEL KURUL TOPLANTILARININ YAPILMA ZAMANI

Mustafa YAVUZ*

1. Giriş

1163 sayılı Kooperatifler Kanununa¹ (**KoopK**) göre kooperatiflerin kanuni ve zorunlu organları; genel kurul, yönetim kurulu ve denetim kuruludur. Bütün ortakların temsil edildiği en yetkili organ olan genel kurul, kooperatiflerin karar ve irade organıdır.

Genel kurul esas itibariyle, ortakların belli bir zamanda ve yerde müzakerelerde bulunmak ve karar almak için gerekli şartları yerine getirmek ve uymak kaydıyla bir araya gelmesiyle oluşur. Kanuni istisnalar saklı olmak üzere ortaklar, kooperatif işlerine ilişkin haklarını genel kurulda kullanırlar.²

Bu bağlamda, kooperatiflerin varlığını sürdürebilmesi ve yönetim kurulunun denetiminin sağlanabilmesi bakımından genel kurul toplantıları büyük önemi haizdir.

Kooperatiflerde genel kurul toplantıları, olağan ve olağanüstü olmak üzere iki şekilde yapılmaktadır. **KoopK**'ya göre olağan genel kurulun her hesap döneminin sona ermesinden itibaren altı ay içinde ve yılda en az bir defa toplanması gerekmektedir.

Olağanüstü genel kurul toplantıları ise belli bir süreye bağlı olmaksızın kooperatifin iş, işlem ve faaliyetlerinin gerektirdiği zamanlarda yapılır. Anılan Kanunda ayrıca, genel kurulun olağan toplantıya çağırılması yükümlülüğüne uymayan kooperatif ve üst kuruluşlarının yönetim kurulu üyeleri için yaptırım da öngörülmüştür.

İşte bu çalışmada, kooperatiflerde olağan genel kurul toplantılarının yapılma zamanı tüm yönleriyle ele alınmış ve değerlendirilmiştir.

*Gümrük ve Ticaret Uzmanı

1) 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu, 10.05.1969 tarihli ve 13195 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

2) Mustafa Yavuz, Kooperatif Genel Kurul Toplantılarında Gündeme Bağlılık İlkesi ve Bu İlkenin İstisnaları, Karınca Dergisi, Ekim 2020, Sayı 1006, s.5.

2. Kooperatif Genel Kurul Toplantılarının Yapılma Zamanı

Kooperatiflerin genel kurul toplantılarının yapılma zamanına ilişkin olarak KoopK'nın 45/1. maddesinde; **“Kooperatif genel kurulları olağan ve gerektiğinde olağanüstü olarak toplanır. Olağan toplantının her hesap devresi sonundan itibaren 6 ay içinde ve en az bir defa yapılması zorunludur.”** hükmüne yer verilmiştir. İlgili bakanlıklar tarafından hazırlanan örnek anasözleşmelerde de esas itibarıyla olağan genel kurul toplantısının, her yılın ilk altı ayı içinde yapılmasının zorunlu olduğu belirtilmiştir.

Söz konusu hükümde olağan genel kurul toplantılarının **“hesap devresinin (döneminin) sonundan itibaren”** yapılacağı belirtilmiş, ancak hesap döneminin ne olduğu KoopK'da gösterilmemiştir. Bununla birlikte, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 174. maddesinde **“hesap dönemi”**nin ne olduğu açıklanmış olup, buna göre mezkûr maddede defterlerin hesap dönemi itibarıyla tutulacağı, hesap döneminin normal olarak takvim yılı (1 Ocak-31 Aralık) olduğu, takvim yılı dönemini faaliyet ve işlemlerin mahiyetine uygun bulmayanların müracaatı üzerine Maliye Bakanlığınca 12'şer aylık özel hesap dönemlerinin belli edilebileceği³ belirtilmiştir.

Bu durumda, belli alanlarda faaliyet gösteren kooperatifler hariç olmak üzere, uygulamada birçok kooperatif hesaplarını takvim yılına göre tutmaktadır. Takvim yılını kabul eden kooperatiflerin hesap dönemi ise 1 Ocak tarihi itibarıyla başlamakta, 31 Aralık tarihi itibarıyla de sona ermektedir. Dolayısıyla, bu kooperatiflerin olağan genel kurul toplantılarını 31 Aralık tarihinden itibaren 6 ay içinde, bir başka deyişle 30 Haziran gününün akşamına kadar yapmaları icap etmektedir.

Eğer bir kooperatif özel hesap dönemi belirlemişse, bu dönemin sona ermesinden itibaren altıncı ayın sonuna kadar genel kurulun yapılması gerekmektedir. Örneğin, bir üretim veya tarım satış kooperatifi için hesap dönemi 1 Ağustos - 31 Temmuz olarak belirlenmişse, hesap döneminin sona erdiği 31 Temmuzu takip eden altıncı ayın sonuna kadar (31 Ocak) genel kurul toplantısının yapılması gerekmektedir.³

3. Genel Kurulu Davete Yetkili Olanlar

Kooperatiflerde genel kurulu toplantıya çağırma yetkisi; yönetim kurulu veya anasözleşme ile bu hususta yetkili kılınan diğer bir organ ve gerektiğinde denetim kurulu, ortağı olduğu üst birlik ve tasfiye memurlarına aittir (**KoopK md. 43**).

Ancak genel kurul bu şekilde toplanamadığı takdirde ilgili bakanlık da genel kurulu toplantıya çağırabilir.

Aynı Kanunun 44. maddesinde de dört ortaktan az olmamak kaydıyla ortak sayısının en az onda birinin isteği üzerine genel kurulun toplantıya çağrılacağı, yönetim kurulunun bu isteği en az on gün içinde yerine getirmediği takdirde, istek sahiplerinin müracaatı üzerine veya doğrudan doğruya ilgili bakanlık tarafından genel kurulun toplantıya çağrılabilceği, çağrılmadığı takdirde istek sahipleri mahalli mahkemeye başvurarak genel kurulu bizzat toplantıya çağırma müsaadesini alabileceği hükme bağlanmıştır.

Bu çerçevede, genel kurulu çağrı yetkisi birinci derecede yönetim kuruluna, ikinci derecede denetim kurulu, tasfiye memurları ve üst birliğe, üçüncü derece de ise ilgili bakanlığa aittir.

Yönetim kurulunun, genel kurulu toplantıya davet edebilmesi için toplantı yeter sayısı ile toplanması

3) Ahmet Kurtulan, *Kooperatifler Kanunu ve Açıklaması*, Lazer Ofset, Ankara 1998, s.270.

ve karar yeter sayısı ile karar alması ve ayrıca gündemi belirlemesi gerekir. Yönetim kurulu, toplantı ve karar yeter sayısı temin edilmeden toplanamayacağına ve karar alamayacağına göre, bu koşulları yerine getirilmeden genel kurulu toplantıya çağırılmaz.

Diğer bir ifadeyle, yönetim kurulu üyeleri, yasal koşulları yerine getirmeksizin tek tek veya gruplaşarak genel kurul toplantısı isteyemez.⁴

Diğer taraftan, süresi dolan yönetim kurulu üyelerinin genel kurulu toplantıya çağırılmaya yetkili olup olmadığına ilişkin tartışılmalı husus, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununda⁵ (TTK) yapılan düzenlemeyle açıklığa kavuşturulmuştur. Buna göre genel kurul, süresi dolmuş olsa bile, yönetim kurulu tarafından toplantıya çağırılabilir (**KoopK md. 98, TTK 410/I, Örnek Anasözleşme**).

4. Genel Kurul Toplantılarının Süresinde Yapılmamasının Cezai Yaptırımı

KoopK'nın ek 2/2. maddesinde, bu Kanunun 45. maddesinin birinci fıkrası gereği genel kurulu zamanında olağan toplantıya çağırılmayan kooperatif ve üst kuruluşlarının yönetim kurulu üyelerinin dokuz aya kadar hapis ve otuz günden üçyüz güne kadar adli para cezası ile cezalandırılacağı öngörülmüştür.

Bu kapsamda, her hesap devresi sonundan itibaren 6 ay içinde olağan genel kurulu toplantıya çağırılmayan yönetim kurulu üyeleri adli cezayla tecziye edilir. Toplumun geneli için tehlike arz eden bir durumun bir zarar tehlikesi aranmaksızın suç olarak düzenlenmesiyle ihdas edilen suçlara soyut tehlike suçları denilmektedir.

Bir başka anlatımla, tehlikenin potansiyel olarak varlığı yeterli olup, suçun oluşması için bir tehlikenin meydana gelmesi gerekmez. Yukarıda belirtilen suç da bir soyut tehlike suçudur. Genel kurul toplantısının yapılmaması nedeniyle kooperatifin ekonomik geleceğinin tehlikeye girebileceği, bunun da ortakların mağduriyetine neden olabileceği düşünülerek, bu mağduriyetin engellenmesi amacıyla kooperatif genel kurulunun yönetim kurulu tarafından toplantıya çağırılmaması fiili suç olarak kabul edilmiştir.

Diğer taraftan, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun (**TCK**) 49/2. maddesinde, hükmedilen bir yıl veya daha az süreli hapis cezası, kısa süreli hapis cezası olarak tanımlanmış; 50. maddesinde de kısa süreli hapis cezasının, suçlunun kişiliğine, sosyal ve ekonomik durumuna, yargılama sürecinde duyduğu pişmanlığa ve suçun işlenmesindeki özelliklere göre adli para cezası dâhil anılan maddede sayılan tedbirlere çevrilebileceği öngörülmüştür.

Öte yandan, genel kurul toplantısının iki yıl üst üste yapılmaması, bir başka ifadeyle **KoopK**'nın 45. maddesinin birkaç defa ihlal edilmesi halinde her yıl için ayrı ayrı cezaya değil, muhtelif zamanlarda olsa bile yönetim kurulu üyelerinin bir suç işlemek kararının icrası cümlesinden olarak **TCK**'nin 43. maddesi gereğince zincirleme (**müteselsil**) suç hükümleri uygulanır.⁶ Diğer taraftan,

4) *Cafer Tayyar Çöklü, Yapı Kooperatiflerinde Genel Kurulu Kimler Toplantıya Çağırabilir, Yaklaşım, Mart 2004, S.135.*

5) *6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, 14.02.2011 tarihli ve 27846 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanmıştır.*

6) *Yargıtay 7. C.D. 'nin 24/06/1993 tarih ve E.3661/K.3972 sayılı; 16/02/1993 tarih ve E. 283/K.720 sayılı kararları.*

bu suçla ilgili soruşturma, Cumhuriyet Savcılığı tarafından resen yapılır. Söz konusu suçun dava zamanlaşımı süresi ise 8 yıldır (**TCK md. 66**).

“**Genel kurulu olağan toplantıya çağırma**” suçu dâhil, **KoopK**’nın Ek 2. maddesinde belirtilen suçlardan hüküm giyenler, aynı Kanununun 56. ve 65. maddeleri gereğince kooperatiflerde yönetim kurulu üyesi ve denetçi olamazlar. Bir kimse, kooperatif yönetim kurulu üyesi iken, bu suçtan mahkûm olursa, yönetim kurulunun diğer üyeleri tarafından görevine derhal son verilir.

5. Genel Kurulu Toplantıya Çağırma Suçunun Konusu

Hesap dönemi olarak takvim yılını kabul eden bir kooperatif veya üst kuruluşunda, hesap döneminin bitiminden itibaren 6 ay içinde, bir başka deyişle 1 Ocak-30 Haziran tarihleri arasında genel kurulun toplantıya çağrılmaması durumunda, 1 Temmuz tarihi itibarıyla suç oluşacaktır.⁷ Suçun maddi konusu, kooperatif olağan genel kurulunun toplantıya çağrılmamasıdır. Belirtilen tarihten sonra gerçekleşecek nedenler suçluluğu ortadan kaldırmaz.⁸

Bunun yanında, kanun koyucu, olağan genel kurulun hesap dönemi içerisinde yapılmamasını değil, toplantıya çağrılmamasını cezai yaptırıma bağlamıştır.

Bu halde, takvim yılını hesap dönemi olarak kabul eden bir kooperatifin olağan genel kurulu, 30 Haziran tarihine kadar toplantıya çağrılmışsa - toplantı Temmuz ayında yapılırsa dahi - yönetim kurulu üyeleri hakkında cezai sorumluluk doğmaz.

Ayrıca, kanuni süresi içinde ve usulü dairesinde yönetim kurulu karar alarak genel kurulu toplantıya çağırmasıyla birlikte, toplantı nisabının sağlanamaması nedeniyle veya başka bir sebeple toplantının yapılamaması halinde de yönetim kurulu üyelerinin cezai sorumluluğuna gidilmez.

Bu suçun faili, ancak kooperatif ve üst kuruluşlarının yönetim kurulu üyeleri olabilir. Kooperatifin ortakları, denetçileri, tasfiye memurları ve personeli anılan suçun faili olamazlar.

Yönetim kurulu üyelerinin suçun faili sayılabilmeleri için suç tarihi itibarıyla yönetim kurulu üyesi olup olmadıklarının ve hukuki durumlarının ne olduğunun tespit edilmesi gerekir.

Bu kapsamda, en son yapılan genel kurul toplantısında kimlerin kaç yıllığına yönetim kuruluna seçildiği ve yönetim kurulu üyelerinin görev süresinin anasözleşmede kaç yıl olarak gösterildiği tespit edilmelidir.⁹

6. Sonuç

1163 sayılı Kooperatifler Kanununa göre kooperatif ve üst kuruluşlarının olağan genel kurul toplantılarının, her hesap dönemi sonundan itibaren 6 ay içinde ve yılda en az bir defa yapılması zorunludur. Kooperatiflerin genellikle hesap dönemi olarak takvim yılının kabul ettiği dikkate

---

7) Yargıtay 7. C.D. 'nin 10/06/2002 tarihli ve E.9647/K.8856 sayılı kararı.

8) Yargıtay 7. C.D. 'nin 11/07/2001 tarihli ve E.10614/K.12910 sayılı kararı.

9) Yargıtay 7. C.D. 'nin 05/07/2004 tarihli ve E.9347/K.9122 sayılı; 01/05/2003 tarihli ve 21921/2149 sayılı; 04/10/2002 tarihli ve E.13563/13109 sayılı kararları.

alındığında, kooperatif genel kurul toplantılarının her yılın 30 Haziran tarihine kadar ve dolayısıyla bu yıl için 30 Haziran 2024 tarihi akşamına kadar yapılması gerekmektedir.

Eğer ki kooperatif, hesap dönemi olarak takvim yılını değil de, özel bir hesap dönemini belirlemişse, genel kurul toplantıları bu dönemin sona ermesinden itibaren altı içinde yapılır.

Ancak kooperatif ve üst kuruluşlarının yönetim kurulu üyeleri, genel kurulu hesap dönemi sonundan itibaren altı ay içerisinde, bir başka anlatımla 30 Haziran 2024 tarihine kadar olağan toplantıya çağırılmazsa, aynı Kanunun ek 2/2. maddesi uyarınca dokuz aya kadar hapis ve otuz günden üçyüz güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

Ayrıca, bahsi geçen suçtan hüküm giyenler, kooperatif ve üst kuruluşlarında yönetim kurulu ve denetim kurulu üyesi olamazlar.

Bu doğrultuda, kooperatif yönetim kurulu üyelerinin herhangi bir hukuki ve cezai yaptırımla karşı karşıya kalmaması ve mağduriyet yaşamaması için, kooperatif genel kurullarının en geç 30 Haziran 2024 tarihine kadar olağan toplantıya çağırılması hususunda gereken hassasiyetin gösterilmesi ve bu görevin ifasında gecikmeye mahal verilmemesi kooperatif yönetim kurulu üyelerinin menfaatine olacaktır.

Kaynakça

1163 sayılı Kooperatifler Kanunu (10.05.1969 tarihli ve 13195 sayılı R.G.).

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (14.02.2011 tarihli ve 27846 sayılı R.G.).

Çöklü, Cafer Tayyar, Yapı Kooperatiflerinde Genel Kurulu Kimler Toplantıya Çağırabilir, Yaklaşım, Mart 2004, S.135.

Kurtulan, Ahmet, Kooperatifler Kanunu ve Açıklaması, Lazer Ofset, Ankara 1998.

Yavuz, Mustafa, Kooperatif Genel Kurul Toplantılarında Gündeme Bağlılık İlkesi ve Bu İlkenin İstisnaları, Karınca Dergisi, Ekim 2020, Sayı 1006.

Yargıtay 7. C.D.'nin 05/07/2004 tarihli ve E.9347/K.9122 sayılı kararı.

Yargıtay 7. C.D.'nin 01/05/2003 tarihli ve 21921/2149 sayılı kararı.

Yargıtay 7. C.D.'nin 04/10/2002 tarihli ve E.13563/13109 sayılı kararı.

Yargıtay 7. C.D.'nin 10/06/2002 tarihli ve E.9647/K.8856 sayılı kararı.

Yargıtay 7. C.D.'nin 11/07/2001 tarihli ve E.10614/K.12910 sayılı kararı.

Yargıtay 7. C.D.'nin 24/06/1993 tarih ve E.3661/K.3972 sayılı kararı.

Yargıtay 7. C.D.'nin 16/02/1993 tarih ve E. 283/K.720 sayılı karar.

KOOPERATİFLERDE GÜNDEME BAĞLILIK İLKESİ VE İSTİSNALARI

Özdem
SATICI TOPRAK*

I-Giriş

Aynı amaç etrafında örgütlenmiş kişilerden oluşan kooperatiflerin kuruluşu bir ana sözleşmeye dayanır. Ortakların üzerinde anlaştıkları yazılı bir metin olan ana sözleşme tüm ortakları bağlar. 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'nda tamamen ana sözleşmeye bırakılmış birçok düzenleme bulunduğu için kooperatiflerde ana sözleşme önemli bir uygulama alanı olan ve bağlayıcı sonuçlar doğuran bir metin niteliğindedir. Dolayısıyla ana sözleşmenin değiştirilmesi de gerek içerik ve gerekse nisap bakımından belirli usul ve esaslara tabidir.

II - Kooperatiflerde Ana Sözleşme

II. 1. Tanımı

1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'nda ana sözleşmenin tanımı yapılmamış; ancak bir kooperatifin en az yedi ortak tarafından imzalanacak ana sözleşme ile kurulacağı ve ortak olmak isteyen gerçek ve tüzel kişilerin, kooperatif ana sözleşmesi hükümlerini bütün hak ve ödevleriyle birlikte kabul ettiklerini belirten bir yazı ile kooperatif yönetim kuruluna başvuracakları hüküm altına alınmıştır. (**KK Md.2/1, Md.8/1**)

Yine aynı Yasa'da ana sözleşmede bulunması zorunlu ve ihtiyari unsurlar tanımlanarak söz konusu metnin içeriği ile ilgili muhtelif sınırlamalar ve serbestlikler sağlanmıştır. Kooperatif ana sözleşmesini *kooperatif ortaklarının birbiri ve ortaklarla kooperatif tüzel kişiliği arasında özel hukuk sözleşmesi* olarak tanımlayan Yargıtay kararları da mevcuttur.¹ Bu bağlamda ana

*Ticaret Başmüfettişi, Ticaret Bakanlığı

1) Y.6.HD., 2021/6282 E., 2022/1315 K., 10/03/2022 T.

sözleşmeyi, her kooperatifin kuruluş amacına ve türüne uygun olarak tanzim edilen gerek mevcut ortaklar ve gerekse kooperatife sonradan katılacak ortaklar için bağlayıcı nitelik taşıyan ortakların üzerinde mutabık kaldıkları yazılı metin olarak tanımlamak mümkündür.

II.2.Ana Sözleşme İçeriği

Ana sözleşmenin içeriğinde bulunacak unsurların bir kısmı 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu ile zorunlu kılınmış; bazı hükümlerin ise metne konulup konulmayacağı hususunda bir mecburiyet getirilmemiştir. Buna göre, örneğin kooperatifin adı ve merkezi, kooperatifin amacı ve çalışma konuları, ortaklık sıfatını kazandıran ve kaybettiren hal ve şartlar, ortakların pay tutarı ve kooperatif sermayesinin ödenme şekli, kooperatifin temsiline ait hükümler, yıllık gelir gider farklarının, hesaplama ve kullanma şekilleri, genel kurulun toplantıya çağırılma şekli gibi bazı hususların ana sözleşmeye konulması zorunludur. **(KK md.4/1, Md.45/2)**

İhtiyari unsurlar ise ana sözleşmeye konulması halinde bağlayıcı olan hükümler olup, bu gibi hükümlere genel kurulun toplantısı, kararların alınması, oyların kullanılması, kooperatifin süresi, ölen ortağın mirasçılarının **kooperatifte kalması, çıkan ortağın uygun tazminat ödemesi gibi hükümler örnek gösterilebilir. (KK Md.5/1, Md.10/1, md.14/2)**

III - Ana Sözleşme Değişikliği

III. 1. Ana Sözleşme Değişikliği

Ana sözleşme kooperatifin türü değiştiğinde yahut ilgili bakanlıklarca² hazırlanan örnek ana sözleşmelere intibak etme halinde tamamen değişir.

Ancak, tür değiştirmeden de kooperatifler muhtelif sebeplerle ana sözleşmelerinde yer alan hükümleri kısmen değiştirmeye ihtiyaç duyabilir.

Bazen de bu zorunluluk tamamen yasal düzenlemelerden kaynaklanabilir.

Örneğin, ortakların sorumluluğu ve ek ödemeler yükümleri ile ilgili değiştirmeler yahut ortaklıktan çıkarma sebepleri ancak ana sözleşmenin tadili ile mümkündür. **(KK Md.34/1, md.16/1)**

Yine, ana sözleşmeye konulacak zorunlu veya ihtiyari hükümlerde meydana gelen değişiklikler, örneğin kooperatifin sermayesinin yahut unvanının yahut genel kurul toplantısına ilişkin değişiklikler de ana sözleşme tadilatını gerektirebilir.

Ancak; değişiklik talebine ilişkin içeriğin emredici hükümlere aykırı olmaması gerekir. Bu bağlamda örneğin, 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'nda bir ortağın ortaklık payının değeri 100 TL olarak belirlendiğinden ve söz konusu hüküm emredici nitelikte olduğundan kooperatifler ana sözleşme değişikliği yapmak suretiyle söz konusu tutarı değiştiremeyeceklerdir.

Bu yönde taleplere izin makamı tarafından zaten onay verilmeyecektir.

---

2) İlgili Bakanlık; 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu kapsamındaki tarımsal amaçlı kooperatifler ve üst kuruluşları için Tarım ve Orman Bakanlığını, yapı kooperatifleri ve üst kuruluşları için Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığını ve diğer kooperatifler ve üst kuruluşlar için Ticaret Bakanlığını ifade eder.

III. 2. Nisap

Kooperatiflerde ana sözleşmenin değiştirilmesi genel kurulun devir ve terk edemeyeceği yetkiler arasındadır. **(KK Md.42/2-1)**

Genel kurulun söz konusu yetkiyi başka bir organa devretmesi hüküm ifade etmez. **(TBK Md.27/1)**

Ana sözleşme değişikliğine ilişkin genel kurul kararının fiilen kullanılan oyların 2/3 çoğunluğu ile alınması gerekir.

Buradaki fiilen kullanılan oylardan kasıt ortaklar cetvelinde imzası bulunanların veya genel kurul toplantısında hazır bulunan ortakların 2/3 çoğunluğu olmayıp, fiilen oylamaya katılanların 2/3'ünün oyunu ana sözleşme değişikliği yönünde kullanmasıdır.³

Hatta ana sözleşmeye, ana sözleşme değişikliği kararlarının alınması için oy çoğunluğu hakkında daha ağır hükümler konması da mümkündür. **(KK Md.51/2)**

Söz konusu nisap sağlanmadan alınan ana sözleşme değişikliği kararlarının batıl olduğu ileri sürülebilir. ⁴ **(KK Md.53)**

III. 3. Usul

Kooperatiflerde ana sözleşme değişiklikleri kuruluştaki usullere bağlıdır. **(KK Md.3/3)**

Bu bağlamda, Ticaret Bakanlığı Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü internet sitesinde yayımlanan ana sözleşme değişiklik başvurusunda istenilecek gerekli bilgi, belge ve dilekçe örnekleri kullanılarak ana sözleşme değişiklik izni talep edilmesi halinde sırasıyla; kooperatif yönetim kurulunca, ana sözleşmenin tamamının veya bazı maddelerinin değiştirilmesi talebine ilişkin gerekçeli karar alınmalı ve izin talebini içeren bir dilekçe ekinde değişiklik kararının sureti ve gerekli diğer belgeler ile izin merciine başvurulmalıdır. **(Tebliğ⁵ Md.7)**

Ana sözleşme değişikliği için ayrıca imza sirküleri, genel durum bildirim formu gibi birtakım belgeler de talep edilmektedir. ⁶

Ana sözleşmenin değiştirilmesine ilişkin hususlar izin sonrasında kooperatif genel kurul toplantısında görüşülür. Genel kurulca kabul edilen değişiklikler yönetim kurulunun talebi üzerine ticaret sicili müdürlüğünde tescil ettirilir. **(Tebliğ Md.8/2)**

Ana sözleşme değişikliğine ilişkin genel kurul görüşmelerinin Ticaret Bakanlığı'ndan alınacak

---

3) KURTULAN A., *Kooperatifler Kanunu ve Açıklaması*, s.72

4) Y.23.HD., 2012/2440 E., 2012/4631 K., 04/07/2012 T.

5) 02/07/2018 tarih ve 30466 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Kooperatiflerin Kuruluş Ve Ana sözleşme Değişiklik İşlemleri İle Kurucu Ortak Sayıları Ve Çalışma Bölgelerinin Belirlenmesi Hakkında Tebliğ"

6) <https://ticaret.gov.tr/kooperatifcilik/kooperatiflere-yonelik-hizmetler/anasozlesme-degisikligi-izin-islemleri/anasozlesme-madde-degisikligi-talebinde-istenilen-belgeler>

izinden sonraya bırakılmasıyla; gerekli izinleri alınmamış bir ana sözleşme metni için genel kurulu toplantıya çağırarak kooperatiflerin gereksiz yere maliyete katlanmasını önlemek amaçlanmıştır.

IV - Sonuç

Her kooperatifin kuruluşu bir ana sözleşmeye dayanır. Ana sözleşme kooperatifin faaliyetleri, temsili, ortaklarıyla ilişkilerini düzenleyen ve tüm ortakları bağlayan yazılı bir metindir. Kooperatiflerde ana sözleşmenin tamamen değiştirilmesi tür değiştirme yahut ilgili bakanlıklarca hazırlanan örnek ana sözleşmelere intibak halinde söz konusu olabilir. Kısmi değişiklik için ise önce yönetim kurulunca bir gerekçeli karar alınması, daha sonra bu karar ve ekinde muhtelif belgelerle başvuruda bulunularak iznin alınması, izni takiben ana sözleşme değişikliğinin genel kurulda görüşülerek ortakların onayına sunulması, onayın ardından değişikliğin tescil ve ilan edilmesi gerekmektedir.

Kaynakça

1-T.C. Yasalar (1163 sayılı Kooperatifler Kanunu, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu, <https://www.mevzuat.gov.tr/>)

2-Kooperatiflerin Kuruluş Ve Ana sözleşme Değişiklik İşlemleri İle Kurucu Ortak Sayıları Ve Çalışma Bölgelerinin Belirlenmesi Hakkında Tebliğ (02/07/2018 tarih ve 30466 sayılı Resmi Gazete)

3-<https://karararama.yargitay.gov.tr>

4-KURTULAN Ahmet, Kooperatifler Kanunu ve Açıklaması, 1998

KADINLARIN ÇALIŞMA HAYATINDA YAŞADIĞI ZORLUKLAR

Eyüp Furkan BAYRAM*
Enver AYDOĞAN**

Giriş

Yaşamın devamını garantileyen toplumsal bir faaliyet olan “**çalışma**”, insanlığın varoluşundan bu yana insan yaşamının en merkezi alanlarından biridir. Genel olarak “**iş**” terimi ile “**iş**”, “**istihdam**”, “**iş**” veya “**meslek**” gibi terimlerin birbirinin yerine kullanıldığını göreceksiniz. Çalışma kavramının anlam ve değeri, her toplumun normları, inançları ve değerleri tarafından tarihsel süreçlerle ve ekonomik gelişmeye paralel olarak belirlenmektedir. Bu nedenle çalışmanın anlamı tarih boyunca değişmiştir. Örneğin aristokraside ve antik Yunan toplumunda emek küçümseniyor ve kölelikle eş tutuluyordu. Bu çağda çalışmak, ihtiyaçların kölesi olmak anlamına geliyordu. Protestanlığın doğuşuyla birlikte Protestanlık, Tanrı adına hareket etmenin tek yolu olarak görülmeye başlandı. Böylece eserler, zamana ve mekâna bağlı olarak, sabit ve evrensel bir anlamı olmayan nesnelere karşımıza çıkar.

Bu nedenle bu kavramın tanımlanmasında bazı zorlukların olduğu düşünülmektedir. İş genellikle başkaları için değerli bir hizmet veya ürün üreten bir faaliyet veya enerji harcaması olarak tanımlanır. Çalışma aynı zamanda “**zamanı üretken faaliyetlerle doldurmak**” ya da “**iş, mal üretimi ve değer başkalarına sunulmasıdır**” olarak da tanımlanmaktadır. Başka bir tanımda işin “**zamanı üretken faaliyetlerle doldurmak**” olduğu belirtilmektedir. Bir diğer tanımda ise işin “**zamanı üretken faaliyetlerle doldurması**”, bireyin üretme yeteneği olduğu belirtilmektedir.

Dünya genelinde tarih boyunca sürekli bir iş gücü ve iş açığı ortaya çıkmıştır. Ve bu durum karşısında etnik faaliyetler dışında dile gelen bir işçi yani çalışan eksikliği yaratmıştır. Bu nedenle iş hayatında istihdam yapılması gün geçtikçe artmıştır. İş alanlarının artmasıyla da bazı sorunlar ortaya çıkmıştır. Gerek çalışan sınıf gerekse faaliyet alanlarının artmasıyla bazı sorunlarda açığa çıkmıştır.

İş hayatında karşılaşılan zorluklara geçmişten günümüze kadar olan inceleme konusu yapılmıştır.

---

* *Yüksek Lisans Öğrencisi*

** *Prof. Dr., AHBVÜ Öğretim Üyesi*

Karşılaşılan bu zorluklarla nasıl mücadele edeceği ve neler yapılması gerektiği vurgulanmıştır. İş yönetiminin kaliteli ve işlevsel bir şekilde devam etmesi ve iş hayatındaki sorunlarla nasıl başa çıkılması gerektiğini ön görmüştür ve böylelikle iş hayatındaki kadın ve erkek çalışanların daha rahat koşullarda faaliyet ve başarı göstermesi hedeflenmiştir.

Çalışma Hayatına Yönelik Kavramlar

Geleneksel tarıma dayalı toplumlarda üretim evlerdeki el tezgâhlarında yapıyordu, ancak Sanayi Devrimi ile birlikte üretim seri üretim yapan fabrikalara kaydı. Merkezi fabrikalar büyük miktarlarda malı daha uygun maliyetle üretti. Buhar gücü kullanılarak yapılan trenlerin kullanımı ise geleceğe dönük planların daha iyi şartlar altında ortaya çıkışını ön gördü. İş hayatının ustaları ve ustaları tezgâhları bırakıp fabrikalarda vasıflı işçi olarak çalışmaya başladılar.

İş Kavramı

Her ne kadar “iş yapmak” ve “çalışmak” aynı etimolojiye sahip olsa ve bazen birbirinin yerine kullanılsa da, ikisi arasında ince farklar vardır. Sanayileşme sırasında ücretli emeğin ortaya çıkması ona anlam kazandırdı. İş, işten ayrı, bağımsız bir neden değildir. Bu ayırımın amacı işin “**ödül için**” yapılan iş olduğunu vurgulamaktır. İş, “**insanın belirli bir üretime yönelik bedensel ve zihinsel etkinliklerinin toplamı**” olarak tanımlanmaktadır.

Ekonomik Anlamda İş

Ekonomik anlamda iş, kişinin yaşamını belirli bir düzeyde sürdürmek veya geliştirmek için harcadığı bedensel ve zihinsel çabadır. İş, “**mal ve hizmetlerin üretimi için düzenli olarak gerekli olan bir dizi işlevi, bu işlevleri yerine getirmeye adanmış kişilerin performansıyla orantılı olarak gerçekleştirmek**” “kota” olarak ifade edilir.

Psikolojik Anlamda İş

Psikolojik anlamda iş, “**istenilen hedeflere en verimli ve etkili şekilde ulaşmak için iç ve dış çevrenin ustaca organizasyonu, değiştirilmesi ve kontrolü**” olarak tanımlanır. İş, mal veya ürün üretiminde sürekli istihdam anlamına gelir. İşin üç önemli özelliği ortaya çıkmaktadır. Bu, işin sürekli olduğu, mal ve hizmet üretimiyle sonuçlanan ve ücret karşılığında yapıldığıdır.

Çalışmanın Birey İçin Önemi Ve İşlevleri

İnsanlar neden çalışır? Bireyleri çalışmaya iten veya yönlendiren şey nedir? “**Çalışma iradesinin**” varlığından bahsedebilir miyiz? Basitçe söylemek gerekirse isteklendirme, bireyin işe yönelik davranışını tanımlar. Hiç şüphe yok ki “**her bireysel eylemin arkasında bir arzu ve amaç vardır.**” Bireyleri belirli hedeflere ulaşmaya motive eden güçlerden biri de iş motivasyonudur. Çalışma motivasyonu birincil veya doğuştan gelen bir içgüdü değildir, daha sonra sosyal yaşamda ikincil olarak öğrenilir. Birincisi, sanayi öncesi toplumlarda olduğu gibi insanlar fiziksel varlıklarını sürdürmek için çalışırlar. Bunun için de yeme, giyinme, barınma gibi ihtiyaçların karşılanması gerekir. Bu nedenle iş yaşamın merkezi olarak kabul edilir. Geleneksel isteklendirme teorisine göre, fizyolojik ihtiyaçların karşılanmasında otorite ve ekonomik isteklendirme en önemli unsurlardır. Bu teorinin özü McGregor’un “Zenginlik Teorisi”nden somut olarak açıklanmaktadır.

İnsanların çalışmasının tek nedeni para kazanmaktır, dolayısıyla sadece işlerini kaybetmekten korktukları için çalışırlar.

Kadınların İş Hayatında Yaşadığı Zorluklar

Kadınların Çalıştıkları İşteki Korkuları

Çalışan Kadınların iş hayatında karşılaştığı en yaygın zorluklardan biri yeterince ciddiye alınmamaktır. İşletme profesyonellerinin bu yaklaşımı kadın çalışanların ve girişimcilerin modunu azaltabilir.

Memnun Etme Çabası

Kültürel kısıtlamalar nedeniyle kadınların genellikle başkalarına iyi davranma ve onları memnun etme yükümlülüğü olduğuna inanılıyor. Bu düşünce kalıbı doğal olarak iş hayatındaki kadınların kendilerini herkesi memnun etme zorunluluğunu hissetmesine etken oluyor.

İş Yerindeki Eşitsizlikler

Çalışan kadına yüklenen annelik, eş ve ev hanımlığı rolleri. Durum böyle olunca kadınlar kendilerini baskı altında hissediyor. İşte tam da bu algı nedeniyle kadınların iş hayatında olumsuz cinsiyetçiliğe maruz kalabilmeleri söz konusudur. Örneğin bazı şirketler evlenmeyi veya çocuk sahibi olmayı planlayan kadınlarla davranışlarından dolayı çalışmak istemeyebilir.

İş Hayatında Uygulanan Baskı

Kadınların iş hayatında karşılaştığı bir diğer zorluk ise zorbalık, cinsel taciz ve kıyafet kısıtlamaları gibi stres kaynaklarıdır. Şirkete bağlı olarak, kadınların kıyafet yönetmeliği nedeniyle kendinizi kısıtlanmış hissedebilirsiniz. Kadınların karşılaştığı zorbalık, sözlü taciz ve cinsel taciz gibi sorunlar, kadınların iş arkadaşlarıyla iletişim kurma biçimini etkiliyor. Bu onların motivasyonunu ve elbette başarılarını etkileyebilir. İş hayatında kadın için en tehlikeli durumdur.

Çalışma Hayatı Ve Özel Hayatın Sekteye Uğraması

Çalışma hayatında yukarıda belirtilen koşullar nedeniyle kadınlar iş ve özel yaşam arasında denge kurmakta zorlanabilirler. Kadının ev, koca, çocuk ve iş hayatıyla ilgilenmesi bekleniyor. Bu durum onu strese sokacak ve zamanla işten emekli olmasına ya da evliliğinin bozulmasına yol açabilecektir.

Meslek Ve Ayrımcılık Yapılması

Maalesef kadınların çeşitli mesleklerde çalışamayacağı algısı da kadınların iş hayatında karşılaştıkları zorluklardan biri olabiliyor. Hem kamu hem de iş dünyasındaki pek çok meslek “kadın işi” veya “erkek işi” olarak sınıflandırılabilir. Bu durum kadınların kariyerlerine devam etmelerinin önünde büyük bir engel olabilir.

İş Hayatı Dışındaki Özel İstekler

İş hayatında kadınlar, kadın olmaktan kaynaklanan hizmet beklentileriyle ilgili sorunlarla karşılaşabilirler. Bazı işyerlerinde sadece kadınlar çalıştığı için sizden çay servisi yapmanız,

temizlik yapmanız, kapıları açmanız gibi istekler doğurur. Ve bunlar istenebilir ve bunun da faydalı olması beklenir. Kadın çalışanlar için bu durumlar onları ruhsal olarak etkiler.

Özel Günler Ve Bu Günlerde Kadınların Duygusal Olarak Daha Kırılgan Oluşları

Çalışan kadınların iş hayatında karşılaştıkları zorluklardan biri de duygusal yapılarının onları pek çok pozisyon için uygunsuz hale getirmesidir. Bu varsayılan özellikler, kadınların çeşitli profesyoneller tarafından yönetim becerilerinden yoksun olarak görülmesine ve potansiyel olarak kariyer gelişimlerini engellemesine neden olabilir. Kadınların iş hayatında karşılaşılabilecekleri tüm sorunları ortadan kaldıracak ve çözecek adımları atmaktır. İş hayatlarında daha mutlu, daha huzurlu, daha üretken olmalarını sağlamak çok önemli. Bunun toplumumuza çok olumlu etkileri olacaktır. Bu bağlamda aslında bu konu üzerinde durulması gereken bir olaydır.

Sonuç

“İş” kavramı geçmişten günümüze kadar birçok süreçten geçmiştir. Geçmişten günümüze gelişim sürecinde gerek iş alanında gerekse çalışan kesim arasında süre gelen durumlarla karşılaşmıştır. Çalışma hayatı sürekli değişim ve gelişme felsefesine bağlı kalarak durdurulamaz bir yolda ilerlemiştir. Bu gelişim sürecinin durumuna bakıldığında emeğin ve bu emek karşısında çalışanın işe bakış açısı duygusal ve fiziksel olarak ilerleme kaydettiği görülmektedir. Kadınların hem işe alım hem de terfi aşamalarında işgücü eşitsizliğiyle karşı karşıya kalmalarının beklendiğini ve ayrıca erkek işçilerden daha az ücret aldıkları bilinmektedir. Kadınların, işyerinde tacize uğradıkları ve zorbalığa maruz kaldıkları gözlemlenmiştir ve bazı durumlarda bu davranış fiziksel düzeyde de ortaya çıkabilmektedir. Kadınlar için kariyer kaybının yanı sıra evlilik ve çocuk doğurmanın çalışma hayatında birçok soruna yol açtığı, özellikle tatillerin büyük sorunlara neden olduğu belirlendi. Yöneticiler ve meslektaşlar açısından bakıldığında iş hayatında kadınların erkek yöneticileri ve erkek meslektaşlarını tercih ettiğini görüyoruz. Kadınların iş dünyasındaki kadın liderleri daha saldırgan, katı ve rekabetçi olarak algılandıkları bilinmektedir. Kendilerini rakip olarak gördükleri için çalışma arkadaşlarının olumsuz tavırlarıyla karşılaştıkları araştırmalarda ortaya koyulmaktadır. Kadınların sırf kadın oldukları için kendi hataları olmayan pek çok beklentiyle karşı karşıya kalmaktadır. Kadın çalışanların toplumda kendilerine biçilen rollerden ve kendilerine dayatılan olumsuz davranışlardan kaynaklanan fırsat eşitsizliklerini önleyen ve koruyan düzenlemeler içeren yasalarla daha başarılı olmaları, daha mutlu, daha huzurlu ve daha üretken olmalarını sağlayacaktır.

SAĞLIK SEKTÖRÜ VE SAĞLIK SİSTEMLERİNİN YAPISI

Yeter DEMİR
USLU*

Giriş

Bireyler için en temel haklardan birisi olarak kabul edilen sağlık kavramını Dünya Sağlık Örgütü; 'sadece hastalık ve sakatlığın olmayışı değil, beden, ruhen ve sosyal yönden tam bir iyilik halidir' şeklinde tanımlanmaktadır (*DSÖ, 2021*).

Sağlığın korunması ve geliştirilmesi için sağlıkla ilgili hizmet üreten tüm kuruluşların oluşturduğu yapıya sağlık sektörü, bireylerin hastalık ve rahatsızlıklarının önlenmesi, tedavisi ve sağlığının korunmasıyla ilişkili her faaliyet ise sağlık hizmeti olarak ifade edilmektedir (*Sağlık Bakanlığı, 2001*).

Ülkeler en temelde sağlıklı bireylerin oluşturduğu bir toplum olmayı hedeflemektedir. Bu doğrultuda toplumu sağlığını korumak, hastalıkları tedavi etmek ve sağlık harcamalarını kontrol altına almak için farklı sağlık sistemleri geliştirmişlerdir (*Daştan ve Çetinkaya, 2015*).

Sağlık hizmetlerinin arzı, finansmanı, mevzuatı ve politikaların bütünü sağlık sistemi olarak ifade edilmektedir. Örgütsel düzenlemeler adına bir süreç olarak da görülen sağlık sisteminin bileşenleri sağlık hizmetlerinin sunumu, yönetim, örgütlenme, sağlık kaynakları ve finansman olarak ifade edilmektedir (*Şantaş, 2020*).

Sağlık sistemlerinin; temel amacı iyi sağlık, cevap verilebilirlik ve adli finansman olmak üzere 3 başlık etrafında değerlendirilmektedir. Ülkelerin sağlık hizmetleri sunumundaki başarıları elde edilen çıktılar ile ölçülmeye çalışılmaktadır.

Sağlık sistemleri; sağlık hizmetinin nasıl üretileceğini, hizmet alıcılara nasıl sunulacağını, nasıl finanse edileceği ve hizmetin bireylere ne şekilde ulaştırılacağını içermektedir (*Çelebi ve Cura, 2013*).

* Prof. Dr., İstanbul Medipol Üniversitesi Öğretim Üyesi

Sağlık sisteminin belirleyicileri ise aşağıdaki tabloda ifade edilmiştir.

Sağlık Sistemi Belirleyicileri
Nüfus yapısı: Ülke nüfusunun yaşa ve cinsiyete göre dağılımı, nüfusun büyüklüğü, kırsal veya kentsel dağılımı sunulan sağlık hizmetine erişimi sağlamak için gerekli parametrelerdir.
Toplumsal yapı: Bireylerin yaşam tarzları, inançları, gelenek ve görenekleri, eğitim düzeyleri, ülkenin yönetim tarzı sağlık sisteminin oluşumunda etkili parametrelerdir.
Ekonomik koşullar: Ülkenin istihdam oranı, ekonominin gelişmişlik düzeyi, ülkenin milli gelir düzeyi, enflasyon, faiz oranları gibi göstergeler sağlık hizmetlerine ayrılan payı, toplumun hastalık yapısını, sağlık hizmetlerine erişimi doğrudan etkileyen unsurlardır.
Coğrafi konum: Ülkenin yüz ölçümü, dünya üzerinde bulunduğu konum, bitki örtüsü ve iklimi toplum sağlığı açısından önemli unsurlardır. Hastalık yapısını belirleyen ve doğrudan insan yaşamını etkileyen parametrelerdir.

Sağlık Sistemlerinin Göstergeleri

Sağlık politikalarıyla oluşturulmuş olan sağlık sistemlerini değerlendirirken bazı göstergeler kullanılmaktadır. Söz konusu göstergeler aşağıdaki gibidir (Şantaş, 2020):

Ölüm ile ilgili Göstergeler

- **Doğumda beklenen yaşam süresi:** Yeni doğan bireyin var olan ölüm risklerine maruz kalması durumunda yaşaması beklenen ortalama yıl sayısı olarak ifade edilmektedir.
- **Kaba ölüm hızı:** Bin kişi başına düşen ölüm sayısı olarak ifade edilmektedir.
- **Bebek ölüm hızı:** Bir yıl içerisinde canlı doğan ve bir yaşını tamamlamadan ölen bebek sayısının aynı yıl içerisinde canlı doğum sayısına bölünerek 1000 ile çarpılmasıyla hesaplanmaktadır.
- **Beş yaş altı ölüm hızı:** Doğum sonrası 5 yıl içerisindeki ölme olasılığını ifade etmektedir.
- **Anne ölüm oranı:** Yüz bin canlı doğumdaki anne ölümü sayısını ifade etmektedir.

Doğum ile ilgili Göstergeler

- **Kaba doğum hızı:** Bin nüfus başına düşen canlı doğum sayısı olarak ifade edilmektedir.
- **Toplam doğurganlık hızı:** Bir kadının 15-49 yaş aralığında doğurabileceği çocuk sayısını ifade etmektedir.

- **Sezaryen doğum:** Anestezi altında ameliyathane ortamında gerçekleştirilen doğum olarak ifade edilmektedir.

Sağlık Altyapısı ve Finansmanı ile ilgili Göstergeler

- **Sağlık altyapısı:** Sağlık hizmetinin sunum şeklini, sosyoekonomik kalkınmışlık düzeyini belirleyen göstergedir.
- **Toplam sağlık harcaması:** Cari sağlık harcamaları ve yatırım harcamalarının toplamı olarak ifade edilmektedir.
- **Cepten sağlık harcaması:** Alınan sağlık hizmeti doğrultusunda bireylerin hizmet sunuculara doğrudan yaptığı harcamalar olarak ifade edilmektedir.

Her ülkenin farklı özelliklere sahip olması benimsenen sağlık sisteminde de farklılıkların oluşmasına sebep olmaktadır. Nitekim birbirine benzer yapıya sahip ülkelerde ise benzer içerikler bulunmaktadır. Sağlık hizmetinin sunumunda, sağlık harcamalarında kullanılan finansal çözümlerde, hizmetin kamu/özel tarafından desteklenmesi sürecinde bazı farklılık veya benzerliklerden söz etmek mümkündür (Daştan ve Çetinkaya, 2015). Bu doğrultuda karmaşık yapıya sahip sağlık sistemlerinin tercih edilen finansman yöntemine göre sınıflandırıldığı görülmektedir. Birçok sınıflandırma şekli bulunmakta ancak yaygın olarak karşılaşılan ve Dünya Sağlık Örgütü tarafından da benimsenen sınıflandırma Milton I. Roemer tarafından 1993 yılında yapılmıştır. Bu sınıflandırma:

- Serbest Piyasa Tipi Sağlık Sistemleri,
- Refah Yönelimli Sağlık Sistemleri,
- Kapsayıcı Tıp Sağlık Sistemleri ve
- Sosyalist Tıp Sağlık Sistemleri şeklindedir (Çevik ve Yüksel, 2019).

SERBEST PİYASA TİPİ SAĞLIK SİSTEMİ: Devletin ekonomiye direkt müdahale ettiği liberal bakış açısına sahip olan bu model ile rekabetçi bir piyasa oluşmaktadır. Sağlık hizmetlerinin büyük bir kısmı piyasaya bırakılmış olup finansman açısından cepten ödeme veya isteğe bağlı sigorta olarak belirlenmiştir. Buna ek olarak devlet tarafından yapılan harcamalar vergi aracılığıyla finanse edilmektedir.

Örnek ülke: Amerika, Endonezya, Brezilya

REFAH YÖNELİMLİ SAĞLIK SİSTEMİ: İşçilere yönelik sosyal koruma sistemine hakim olan bu sistemde sosyal sigortacılık anlayışı bulunmaktadır. Prim gelirlerine dayanan sağlık hizmetlerinin büyük bir kısmı devlet tarafından sunulan ve kamu harcamalarının çoğunluğu zorunlu sigorta fonundan karşılanan, kamuya göre özel sektörün payı daha az ve tamamlayıcı niteliktedir.

Örnek ülke: Türkiye, Fransa, Güney Kore, Meksika, Yunanistan, Portekiz

KAPSAYICI TİP SAĞLIK SİSTEMİ: Sağlık hizmetlerinin finansmanı ve sunumu kamunun otoritesinde olup harcamaların çoğu genel vergilerden karşılanmaktadır. Ulusal Sağlık Hizmetleri Sistemi (NHS) olarak da bilinen modelde toplumun tamamına yönelik tam kapsamlı zorunlu sağlık sigortası ve ücretsiz sağlık arz ve talebi mevcuttur. Ek bir sağlık vergisi ödeme zorunluluğu da bulunmamaktadır.

Örnek ülke: İngiltere, İspanya, İtalya, Norveç, Finlandiya

SOSYALİST TİP SAĞLIK SİSTEMİ: Toplumun tamamına yönelik zorunlu sağlık hizmet talebinin karşılandığı koruyucu sağlık hizmetlerinin ön planda tutulduğu modeldir. Bireyler ödeme yapmakla yükümlü olmayıp harcamalar merkezi ve yerel idarelerin bütçelerindeki veri gelirleri ve hastane bütçesinden elde edilen gelirler ile karşılanmaktadır.

Örnek ülke: Çin, Küba, Kuzey Kore

Sonuç

Toplum sağlığını iyileştirmek, hastalıkların yayılmasını önlemek ve bireylerin sağlık hizmetlerine erişimini kolaylaştırmak sağlık sisteminin başarısını ölçme de etkili parametrelerdir. Bu hedefleri gerçekleştirmek için sağlık altyapısının güçlendirilmesi, sağlık politikalarının etkin uygulanması, yeterli sayıda personel ve finansman önem arz etmektedir. Değişen teknoloji, nüfusun yaşlanması, bireylerin bilinçlenmesi, sağlık hizmetine olan talep artışı ve epidemiyolojik faktörler sağlık sistemlerini şekillendirmektedir. Bu sebeple değişen ihtiyaç ve taleplere cevap verebilmek kritiktir. Güçlü ve başarılı sağlık sistemi toplum sağlığı destekleyerek adil ve hakkaniyetli hizmet sunmayı hedeflemektedir. Nitekim sağlık sistemleri sürekli olarak yenilenmeli, geliştirilmeli ve güçlendirilmesi için sürekli çaba gösterilmesi önemlidir. İyi bir sağlık sistemi toplum refahı ve ekonomik kalkınmaya da katkı sağlamaktadır. Ayrıca sürdürülebilirlik açısından kamu/özel iş birliği ve var olan kaynakların etkin kullanımı da önem arz etmektedir.

Sonuç olarak hastalıkların önlenmesi, kontrol altına alınması, bireylerin ihtiyacı doğrultusunda adil bir şekilde sağlık hizmetine erişimi, hastalıkların tedavisi ve rehabilitasyon yönetimi, toplum refahının artırılması ve risklerin etkili bir şekilde yönetilmesi iyi işleyen bir sağlık sistemi ile sağlanabilir.

Kaynaklar

Dünya Sağlık Örgütü (2021). Erişim Linki: <https://www.who.int/about/governance/constitution>
Erişim Tarihi: 25.11.2021.

T.C. Sağlık Bakanlığı. (2001). Sağlık Hizmetlerinin Yürütülmesi Hakkında Yönerge. Ankara;

Daştan, İ., & Çetinkaya, V. (2015). OECD Ülkeleri ve Türkiye'nin Sağlık Sistemleri, Sağlık Harcamaları ve Sağlık Göstergeleri Karşılaştırması. SGD-Sosyal Güvenlik Dergisi, 5(1), 104–134.

Şantaş, F. (2020). Türkiye Sağlık Sistemine İlişkin Genel Göstergeler. F. Şantaş ve G. Şantaş (Ed.), Türkiye Sağlık Sisteminin Genel Görünümü (1. Baskı) İçinde (S.1-17). Ankara: Nobel Yayın.

Çelebi, A. K., & Cura, S. (2013). Etkinlik Göstergeleri Açısından Sağlık Sistemleri: Karşılaştırmalı Bir Analiz. Maliye Dergisi, 164, 47–67.

Çevik, N. K., & Yüksel, O. (2019). Türkiye, Almanya ve Hindistan Sağlık Sistemleri: Karşılaştırmalı Bir Analiz. Balkan Sosyal Bilimler Dergisi, 8(16), 209-218.

ÜLKEMİZDEKİ COĞRAFI ÜRÜNLER ve KAZANDIRDIKLARI

Vedat SADIOĞLU*

Giriş

Türkiye, bereketli topraklarında binlerce hazine barındırmaktadır. Dört mevsimin güzelliği, zengin bitki örtüsü, yedi bölgenin farklı iklimi, çeşitli tarım ürünleri, endemik bitkileri, yeme kültürü ve el sanatlarıyla zenginlik göstermektedir. Çanakkale'nin Bayramiç Beyazı, Aydın'ın İnciri, Taşköprü'nün Sarımsağı, Gemlik'in Zeytini, Antakya'nın Künefesi ve Milas'ın Zeytinyağı gibi ürünler, Türkiye'nin zengin lezzetlerini temsil etmektedir. Bu coğrafi işaretli ürünlerin her birinin bir hikâyesi, duygusu ve değeri bulunmaktadır. Çoğu, yüzyıllardır varlığını sürdürmüş ve sürdürmektedir.

Günümüzde Coğrafi ürünlerin küresel ekonomik büyüklüğü 220 milyar dolara ulaşmıştır. Türkiye ise bu pastadan yaklaşık 15 milyar dolarlık bir gelir elde etmektedir. Türkiye'nin 14 ürünü, Avrupa Birliği'nden (AB) tescil almıştır. 2023-2024 yılında onaylanması beklenen 5 ürün daha sıradadır. Bu ürünler; Ayaş Domatesi, Edremit Körfezi Yeşil Çizik Zeytini, Ezine Peyniri, Maraş Tarhanası ve Safranbolu Safranı'dır. Öte yandan, Türkiye'nin AB'nin tescil sırasında bekleyen 45 coğrafi işareti daha bulunmaktadır.

Resim 1: Coğrafi işaretler, ayırt edici özelliği ile ön plana çıkan ve bulunduğu bölge ile özdeşleşen doğal ürünler, tarım, maden ve el sanatları ile sanayi ürünlerine verilen işaretlerdir. Türkiye'de coğrafi ürün çeşidi ve ticareti her geçen gün artmaktadır.

*Araştırmacı Yazar (vsadioglu1960@hotmail.com)

Avrupa Birliği Konseyi, 2023 yılında coğrafi ürünler için yeni kategoriler açmıştır. 9 Ekim 2023'te mücevher, tekstil, cam ve porselen gibi zanaat ve sanayi ürünlerini coğrafi işaret statüsüne dâhil etmiştir. Söz konusu ürünlere, 2023 yılı Kasım ayı itibariyle başvuru yapılabilecek. Bu alanlarda da bekleyen birçok coğrafi ürünümüz bulunmaktadır. Bölgesel ürünlerin tescili için öncelikle ticaret odalarına başvuru yapılabilir.

Coğrafi İşaret Ne Demektir?

Coğrafi işaret; tüketiciler için ürünün kaynağını, karakteristik özelliklerini ve ürünün söz konusu karakteristik özellikleri ile coğrafi alan arasındaki bağlantıyı gösteren ve garanti eden kalite işaretidir. Coğrafi işaret tescili ile kalitesi, gelenekselliği, yöreden elde edilen hammaddesi ile yerel niteliklere bağlı olarak belli bir üne kavuşmuş ürünlerin korunması sağlanır.

Bu durum, 6769 sayılı Sınaf Mülkiyet Kanununun 34'üncü maddesinde belirtilmiştir.

Coğrafi İşaret Nedir?

Belirgin bir niteliği, ünü veya diğer özellikleri bakımından kökenin bulunduğu yöre, alan, bölge veya ülke ile özdeşleşmiş ürünü gösteren işarettir. Coğrafi işaretler, menşee adı ya da mahreç işareti olarak tescil edilir. Gıda, tarım, maden, cam, porselen, el sanatları, sanayi ürünleri coğrafi işaret tesciline konu olabilir.

Resim 2: Bir ürün, sadece ait olduğu coğrafi bölgede üretiliyorsa ve başka bölgede üretilmiyorsa 'Menşee Adı' olarak tescillenir. Menşee adına Finike Portakalı veya Malatya kayısısı örnek gösterilebilir.

Menşee Adı Nedir?

Bir ürünün, tüm veya esas nitelikleri belirli bir coğrafi alana ait doğal ve beşeri unsurlardan kaynaklanıyorsa bu durumdaki coğrafi işaretlere "menşee adı" denir. Ürünün üretimi, işlenmesi ve diğer işlemlerinin tümünün belirlenen coğrafi alanın sınırları içinde gerçekleşmesi gerekmektedir. Bu çerçevede menşee adı olarak tescil edilen coğrafi işaretlerin kaynaklandıkları yöre ile bağları çok kuvvetlidir.

Mahreç İşareti Nedir?

Belirgin bir niteliği, ünü veya diğer özellikleri itibarıyla belirli bir coğrafi alan ile özdeşleşmiş olan; üretim, işleme ya da diğer işlemlerinden en az birinin belirlenmiş coğrafi alan içinde gerçekleşmesi gereken ürünlerin konu olduğu coğrafi işaretlere “mahreç işareti” denir. Hammaddesi veya üretim, işleme aşamalarından bir tanesi yörede gerçekleşen bir ürün mahreç işareti olarak tescillendiğinde diğer üretim ve işleme aşamaları kaynaklandığı yöre dışında da gerçekleştirilebilir.

Resim 3: Bir ürün, hem yörede hem de yöre dışında üretiliyorsa ‘Mahreç İşareti’ olarak tescillenir. Mahreç işaretine Anamur Muzu, Antep Baklavası ve Hereke İpek Halısı örnek gösterilebilir.

Geleneksel Ürün Adı Nedir?

Menşe adı veya mahreç işareti kapsamına girmeyen ilgili piyasada bir ürünü tarif etmek için geleneksel olarak en az otuz yıl süreyle kullanıldığı kanıtlanan adlar, aşağıdaki şartlardan en az birini sağlaması hâlinde geleneksel ürün adı olarak tanımlanır:

- Geleneksel üretim veya işleme yöntemi yahut geleneksel bileşimden kaynaklanması.**
- Geleneksel ham madde veya malzemeden üretilmiş olması. (6769 Sayılı SMK – Madde 34).**

Geleneksel ürün adlarında sınırları belli bir coğrafi alan belirlenmez.

Resim 4: Bir ürün, 30 yıldır aynı bölgede üretiliyorsa ve yöreyle özdeşleşmişse ‘Geleneksel Ürün’ olarak tescillenir. Geleneksel ürüne baklava, lokum, hoşmerim, pastırma örnek gösterilebilir.

Avrupa Birliğinde Geleneksel Ürün Adı

Türkiye’de tescil edilen geleneksel ürün adları yalnızca Türkiye sınırları içinde geçerli olmaktadır. Farklı ülkelerde koruma elde etmek için ya o ülkelerin mevzuatı çerçevesinde tescil başvurusunda

bulunmak ya da uluslararası koruma sağlayan sistemler kapsamında başvuru yapmak gerekmektedir.

Bu yollardan biri de Avrupa Birliği ülkelerinin tamamında koruma sağlayan 2012/1151 sayılı Tarım Ürünleri ve Gıda Maddeleri Hakkında Kalite Tasarısı isimli Avrupa Konseyi Tüzüğü çerçevesinde Avrupa Komisyonu'na başvuru yapmaktır.

AB nezdinde başvuru yapmak için öncelikle **TÜRKPATENT**'e yapılan başvurunun tescil ile sonuçlanması gerekmektedir.

Başvurular doğrudan Avrupa Komisyonu adresine (*European Commission, DG AGRI, Rue de la Loi, 130, B-1049, Belgium*) posta veya e-posta yoluyla gönderilmektedir.

Finike Örneği

Coğrafi işaret ve geleneksel ürün adı, coğrafi kaynak belirtmek, geleneksel bilgi ve kültürel değerlerle de şekillenebilen üretim metodunu ve kalitesini garanti etmek, pazarda ürünleri ayırt ederek pazarlama aracı olmak, ürün taklitçiliğiyle mücadele etmek gibi işlevlere sahip bulunmaktadır.

Bu nedenle diğer sınaî mülkiyet haklarından farklı olarak coğrafi işaret ve geleneksel ürün adı, üreticilere sağladığı hakların yanı sıra yerel üretimin ve kırsal kalkınmanın desteklenmesinde önemli rol oynamaktadır.

Örneğin, Antalya'nın coğrafi tescilli Finike Portakalı, bu isim altında başka şehirde satılamamaktadır.

2017'de başlayan coğrafi işaret sürecinde en büyük sorumluluğu ise ticaret ve sanayi odaları almaktadır. Belediyeler, ticaret borsaları ve valilikler, en fazla tescilli bulunan kurumlar olan ticaret ve sanayi odalarını takip etmektedir.

Ürün başvuruları ticaret odalarına yapılabilmektedir.

AB Onaylı 14 Ürün

Coğrafi ürünlerin ticareti günden güne artmaktadır. Coğrafi işaretli ürün ekonomisi, 2022'de küresel ölçekte 220 milyar doları aşmıştır.

Türkiye ise 15 milyar dolarlık coğrafi işaretli ürün satışıyla bu alandaki önemli bir oyuncu durumundadır.

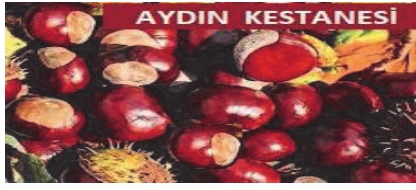
Türkiye'nin 14 ürünü, Avrupa Birliği'nden tescil almıştır. 2023-2024 yılında onaylanması beklenen 5 ürünümüz daha bulunmaktadır.

Bu yıl içerisinde tescillenmesi beklenen ürünler şöyledir: Ayaş Domatesi, Edremit Körfezi Yeşil çizik Zeytini, Ezine Peyniri, Maraş Tarhanası ve Safranbolu Safranı.

Öte yandan, Türkiye'nin Avrupa Birliği'nin tescil sırasında bekleyen 45 tane coğrafi işareti daha vardır.

Bu sayının her yıl artması beklenmektedir.

Resim 5: Avrupa Birliği'nden tescil alan 14 coğrafi işaretli ürünümüz.

1481 Ürün Ulusal Tescilli

Türkiye’de 2002’de 31 olan ulusal tescilli coğrafi işaret sayısı, 2022 yılında 47 kat artışla 1481’e ulaşmıştır. 2022’de en fazla coğrafi işaret başvurusu yapan iller, 46 başvuruyla Konya, 29 başvuruyla Karaman ve 18 başvuruyla Muğla oldu.

Türkiye’de, 2022 yılı itibariyle en fazla coğrafi işaret tescili almış ilk 4 ilimiz sırasıyla; Gaziantep (13 Menşe, 85 Mahreç işaretli toplam 98 adet), Konya (8 Menşe, 47 Mahreç işaretli toplam 55 adet), Afyonkarahisar (8 Menşe, 31 Mahreç işaretli toplam 39 adet), Diyarbakır (4 Menşe, 35 Mahreç olmak üzere 39 adet) oldu. Coğrafi tescilli ürünü en az olan şehirler sıralamasında ise Karaman, Bingöl ve Ağrı iki ürün ile son sıradayken, onları üç ürünle Osmaniye, Kırıkkale, Şırnak, Bingöl, Muş ve İstanbul izlemektedir.

Resim 6: 150 yıllık geçmişe sahip Şile Bezi, İstanbul’un önemli coğrafi işaretli değerlerinden biridir. Şile, Şile Bezi ve Şile Bezi Kültür ve Sanat Festivali ile dünyaya adını duyurmaya çalışmaktadır.

Birçok devlete başkentlik yapmış ve 8 bin 500 yıllık tarihi olan İstanbul’un sadece 3 coğrafi işaretli ürünü bulunmaktadır. Bunlar; Şile Bezi, Şile Kestane Balı ve Silivri Yoğurdu’dur. Bu 3 ürünün oluşturduğu ekonomik büyüklük ise yaklaşık 100 milyon dolardır.

Tescil Neden Gereklidir?

Coğrafi işaret ve geleneksel ürün adları, belirli bir kalitenin işareti anlamına gelmektedir. Tescil, beraberinde şu avantajları birlikte getirmektedir:

- Bölgelere özgü üretim korunarak ürünün yok olması önlenmektedir.
- Ürüne pazarlama gücü katılmaktadır.
- Ürünün gerçek üreticileri korunarak olası kazanç kaybı önlenmektedir.
- Sahte üretimin engellenmesi sağlanmaktadır.
- Ekonomik yararlarının yanı sıra, kültürün korunması da sağlanmaktadır.
- Yaratmış olduğu iş olanaklarıyla kırsal nüfusu yerinde tutarak kırsal göçü engellemektedir.
- Coğrafi işaret, aynı zamanda çok önemli bir istihdam kaynağıdır.

Sonuç Ve Öneriler

Coğrafi işaretli ürünler markalaşmanın ilk adımı sayılırlar. Türkiye, zengin coğrafi işaretlere sahip ve potansiyeli olan bir ülkedir. Yöresel ürünlerin tescillenmesi, korunması ve ekonomik değer kazanması, gelecek nesiller için çok önemlidir. Coğrafi işaret alacak ürünün yıllardır üretilmesi, satıcısının ve alıcısının olması gerekir. Coğrafi ürün bölgeyle özdeşleşmeli ve ünlenmelidir. Yer adı ile coğrafi işaret aynı olmalıdır. Gaziantep Baklavası ve Çorum leblebisi gibi.

Dünyada 10 bini aşkın coğrafi işaretli ürün bulunmaktadır. Coğrafi ürün pazarının büyüklüğü yaklaşık 200 ila 250 milyar dolar arasındadır.

Ancak bu ürünlerin yüzde 90'ı Batı ülkelerinde (Fransa, İtalya, İspanya, ABD, Portekiz, Yunanistan gibi), yüzde 10'u ise gelişmekte olan ülkelerdedir. Coğrafi işaretler, Avrupa Birliği'ne yılda 75 milyar dolar katma değer sağlamaktadır. Türkiye ise markalaşma konusunda gerilerde kalmaktadır. Hala coğrafi işaretli ürünlerin markalaşma süreci yavaş ilerlemektedir. Burada tarım kooperatiflerine çok önemli görevler düşmektedir. Coğrafi işaretlerin ekonomik değere ve katma değere dönüşmesi, Türkiye'nin ekonomik büyümesine katkı sağlayacaktır. Yerel dinamiklere odaklanarak, bu ürünlerin markalaşması ve standartlarının yaygınlaşması için zaman kaybetmeden çaba harcanmalıdır.

Kaynakça

- 'İstanbul Ticaret Gazetesi', İstanbul Ticaret Odası(İTO) Yayını, Tarih: 17 Kasım 2023, Sayı: 3285, İstanbul.
- <https://ci.turkpatent.gov.tr/sayfa/coğrafi-işaret-nedir>(Erişim Tarihi:23.11.2023).

37 MADDEDE KASTAMONU

Emrullah Güney*

Ülkemizin kuzeyinde oldukça büyük bir alan kaplayan Kastamonu bu yazımızın konusudur. 37 maddede doğal ve kültürel özellikleriyle ilimizi ele alalım, inceleyelim.

1. Dağ, orman, derin kanyonlar, yaylalar, deniz, kumsallar...
2. Ülkemizin en değerli kültür havzalarından biri olan Kastamonu yöresi Antik Çağda Paflagonya olarak biliniyordu.
3. İl olarak Kastamonu 4 mevsimin tam olarak yaşandığı bir yurt köşesidir. Yazı yaz; kışı gerçekten kıştır.
4. Bir beldeyi tanımanın en uygun başlangıcı kaledir. Kastamonu kalesi kenti izlemek için güzel bir yerdir.
5. Onaltıncı Yüzyıl kadısı Nasrullah Efendi'nin adını taşıyan Nasrullah Camisi bir mimarlık zarafet şaheseridir. Camideki hat yazılarının çoğu Kastamonulu hattat Ahmet Şeyhi Efendi'nin eseridir.
6. Caminin minberi ise ahşap işleme sanatının en görkemli örneğidir.
7. Şaban-ı Veli Camisi de görülmesi gereken bir yapı. Mutasavvıf ve din bilgininin adını taşıyan bu yapıya adını veren zat Fatih Medresesinde ve Kastamonu Medresesi'nde ders vermiştir.
8. Saat Kulesi de görülmeğe değer bir yapıdır.
9. Bayraksız Sultan Türbesi ise kentin kültürel varlığında yeri büyük olan bir ziyaretgahtır.
10. Mahmut Bey camisinin kapıları zevkin, estetiğin, sabrın bir ürünü olarak dikkati çeker.
11. Mutfak kültüründe Kastamonu'nun özgün bir yeri vardır . 800'den fazla yemek olduğu belirlenmiştir.
12. Üryani eriği şifa vericidir. Etli ekmekek, büryan kebabı, çorbaları, mantar ve yabanıl ot yemekleri her derde devadır.
13. Çekme Helvası özgündür. Osmanlı sultanlarının damak tadını günümüze taşır.

* **Jeomorfoloğ, Turizm Coğrafyası Profesörü emrullahguney@gmail.com**

14. Doğal mantardan yapılan yemekler ile özgüdür; gastronomik değer taşır.
15. İnebolu'da ormanlar biter; deniz başlar. Doğal güzelliklerin tadını çıkaralım. Kumsalları güzeldir.
16. Kasabada ahşap konakları gezip bilgi alalım.
17. Kayıkçı Esnafının İstiklal Harbi'mizdeki etkilerini öğrenelim.
18. Evrenye Köyü'ne gidelim. Köyün adı Ahiliğin piri Ahi Evren'den geliyor. Evliya Çelebi de buradan sözetmiş Seyahatnamesi'nde. Köyün güzelliğini, halkının çalışkanlığını, yüzyıllık çınarlarını, denizinin, ikliminin letafetini dillendirmiş.
19. Evrenye' nin güz mevsimi ziyaret için daha uygun ; deniz ürünleri ünlüdür.
20. Ilıca Çağlayanı 10 metre yüksekten doğal bir havuza dökülür ki gözlere şölendir.
21. Daday yolundaki Kasaba Köyü'nde Çivisiz Cami ahşap dini mimarinin en güzel örneklerinden bir başeserdir. Bu din yapısını Emir Mahmut Bey 1366'da yaptırmıştır. Dıştan oldukça sade görünüşlüdür. Süslemeleri kadar ahşap öğelerin bindirme tekniğiyle birbirlerine tutturulduğu ender örneklerden biridir. Mihrabın iki yanındaki mermer sütunların önemli bir işlevi vardır; depremde yapının etkilenip etkilenmediğini göstermesi açısından ...360 derece dönmeğe devam etmektedir.
22. Daday'da yöresel lezzet durakları dikkat çekiyor. Lokumun merkezidir. Hacı Bekir, sanatını İstanbul'da geliştirmiş ve lokumculuk denince akla ilk gelen ad olmuştur.
23. Eski konaklar onarılmış; otele dönüştürülmüş, konaklama için kullanılmaktadır.
24. At çiftlikleri son yıllarda çoğalmaktadır. Binicilik turizmde bir seçenek olarak belirmiştir.
25. Azdavay Çarşısı alışveriş için idealdir.
26. Merkezdeki çarşıdan ne alınabilir : Kuşburnu marmelatı, kızılıcak reçeli, ihlamur, fındık, sarımsak, bal...
27. Kasaba çarşısından şimşir kaşıklar da iyi bir armağan değeri taşır.
28. Pınarbaşı Kanyonu dünyanın dördüncü büyük derin koyağı olarak biliniyor. Trekking için serüvensevenler için bu kanyon eşsiz, benzersiz özellikler sunmaktadır.
29. Yöresel tezgahlarda dokunmuş kumaşlar da satın alınabilir.
30. Ilgaz Dağları her mevsim ziyaretçi çeker.
31. Çam ormanlarında her gün birkaç saatlik yürüyüşle gençleşme olanağı vardır.
32. İstanbul'a, Ankara'ya yakınlığı nedeniyle kış turizminde dikkate değer yeri vardır.
33. Oksijen bolluğu yüzünden yaşı 100 üzerinde olan insan oranı il genelinde hayli yüksektir.
34. Bir kütüphaneye girip İlin tarihini öğrenelim.
35. Kastamonu'nun etnografik değerlerini öğrenmek için Müze'yi ziyaret edelim.
36. Ülkemizin en eski okullarından Kastamonu Lisesi'ni gezip, ilgililerden bilgi alalım.
37. Valilik tarihi bir yapıda hizmet vermektedir. Tanımakta yarar vardır.

KURUMUMUZ
TARAFINDAN YAYINLANAN
İKİ ÖNEMLİ ESER:
“Kooperatif Şirketler”
ile
“Kooperatif Postası Karınca -
Seçme Yazılar 1934 - 1945”

Serdar SAĞLAM*

Cumhuriyetimizin ve Dünya Kooperatifçiler Gününün 100. Yılı dolayısıyla Türk Kooperatifçilik kurumu tarafından günün anlam ve önemine uygun olarak **“Kooperatif Şirketler”** ile **“Kooperatif Postası Karınca - Seçme Yazılar 1934 - 1945”** adlı eserler yayın dünyasına kazandırıldı.

Kooperatif Şirketler adlı eser ilk defa 19.Mart.1339 (1923) tarihine **“Matbuat ve İstihbarat Müdüriyeti Umumiyesi Neşriyatı”** arasından basılmıştır. Bu eserin Cumhuriyetimizin resmen ilan edilmesinden altı ay önce yayınlanmış olması çok manidardır.

O gün basılan 21 sayfalık küçük kitap, eserin ilk sayfasındaki açıklamaya göre, **“çiftçilere, sanatkârlara ve tacirlere”** kooperatif şirketlerin, **“envai, fevaidi, suret-i teşkil ve idareleri”** (*çeşitleri, faydaları, kurulma ve yönetilmeleri*) konusunda bilgi vermek için hazırlanmıştı.

İzmir İktisat Kongresi, 17 Şubat - 4 Mart 1923 tarihleri arasında toplanmıştır. Bu kongrede, Türkiye'nin yeni ekonomik modeli dünyaya ilan edilmişti. Kongrede, çiftçi, tüccar, sanayi ve işçi gruplarının **“İktisat Esasları”** düzenlenmişti.

Mustafa Kemal Atatürk'ün kongredeki konuşmasındaki şu cümleler kongrenin amacını ve esaslarını oluşturmaktadır.

“İstiklal-i tam (tam bağımsızlık) için şu düstur var: Hâkimiyet-i Milliye, hâkimiyet-i iktisadiye ile tarsin edilmelidir. Bu kadar büyük gayeler, bu kadar mukaddes, azametli hedefler kâğıt üzerindeki düsturlarla, arzu ve hırslarla husul bulamaz. Bunların tahakkuk-i tâmmını temin için yegâne kuvvet, en kuvvetli temel iktisadiyattır”.

İzmir İktisat Kongresinde ayrıca kooperatifler konusunda şu madde yer almıştı: **“Avrupa'da pek ziyade münteşir olan (limited) gibi mesuliyet-i mahdudeli (sınırlı sorumlu) şirketlerle müstahsiller (üreticiler) ve müstehlikler (tüketiciler) hakkında fevaid-i azimeyi cami müstahsil ve “müstehlik kooperatifleri” (tüketim kooperatifleri)**

hakkında ahkâm-ı lâzime-i kanuniye vaz'ı”.

Atatürk, Askeri Ataşe olarak Sofya’da bulunduğu yıllarda, Bulgarların kooperatifçilikle kalkınmakta bulunduğunu gözlemlemişti. Buradan elde ettiği tecrübenin **“Kooperatif Şirketler”** adlı eserin hazırlanmasında etkisi bulunmaktadır.

Kitabın ilk sayfasında, Mustafa Kemal Atatürk’ün İzmir İktisat Kongresindeki nutkundaki şu satırlar yer almaktadır; **“Siyasi, askeri muzafferiyetler ne kadar büyük olursa olsun, iktisadi muzafferiyetlerle tetvic edilemezlerse (taçlandırılmazlarsa), husule gelen zaferler payidar olamaz...”**

Kitaptaki ana başlıklar şunlardır: Kooperatif Şirketi Ne Demektir, Kooperatif Şirketlerin Fevaidi (*Faydaları*), Kooperatif Şirketlerin Enva’ı (Çeşitleri) ve Farkları Mesuliyeti, Kooperatif Şirketlerin Sureti Teşkil ve İdaresi, Muhtelif Memleketlerdeki Kooperatif Şirketleri Hakkında Malumat, Köy Muallimlerini Vazife Başına Davet.

Bu başlıklar altında kısaca halka kooperatifler hakkında çok genel bilgiler verilmektedir.

Eser, 1970 yılında Türk Kooperatifçilik Kurumunu tarafından tekrar yayınlanmıştır.

Bu küçük kitapçığın üçüncü basımı yine kurumumuz tarafından yapılmıştır. Eserin bu

üçüncü baskısının bir sayfası “Eski Alfabe”, diğer sayfası ise “Yeni Türk Alfabeti” ile gerçekleştirilmiştir. Kitabın kapağında, eserin 1970’deki ikinci baskısına atıfla o günkü kapak kullanılmıştır. Arka sayfada da yine o günün arka kapak fotoğrafı olan “Kooperatifler Sarayının” resmine yer verilmiştir.

100 yıllık zaman diliminde dünyada ve ülkemizde de kooperatifçilik konusunda önemli gelişmeler yaşanmıştır. Bu eser, o günün Türkiye’sinin henüz devletimiz kurulmadan ve Cumhuriyetimiz ilan edilmeden önceki kararlılığını ve azmini günümüze taşımaktadır.

Kurumumuz tarafından yayın hayatına kazandırılan ikinci eser de, *Türk Kooperatifçilik Kurumu Başkanı Prof. Dr. Ali Fuat ERSOY, Başkan Yardımcısı Prof. Dr. Nurettin PARILTI ve Prof. Dr. Serdar SAĞLAM*’ın editörlüğünü yaptıkları “Kooperatif Postası Karınca - Seçme Yazılar 1934 - 1945” adını taşımaktadır.

Her iki kitabın kapakları da *OSTİM Teknik Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Araştırma Görevlisi Bilge Sağlam* tarafından yapılmıştır.

Cumhuriyetimizin 100. Yılı için hazırlanan bu eser, Kooperatif Postası Karınca dergisinin 1934-1945 yılları arasında yayınlanmış bulunan sayılardan seçilen yazı, makale, haber, şiir, hikâye ve fotoğraflardan meydana gelmektedir.

Kooperatif Postası Karınca dergisinin yayın hayatına girdiği Cumhuriyetimizin ilk yıllarında günümüze göre oldukça az sayıda dergi yayınlanmaktaydı. Aynı zamanda o günün teknolojisi ile de dergi ve gazeteler daha uzun bir zamanda basılabilmekteydiler. Ayrıca dağıtım ağları da kısıtlıydı.

“Kooperatif Postası Karınca - Seçme Yazılar 1934 – 1945” adlı eserdeki yazıların sadece kooperatifçilik alanı ile sınırlı olmadığı ülkenin tüm sorunlarının dergi sayfalarına yansıdığı dikkati çekmektedir.

Dergide doğal olarak çok yoğun yer alan kooperatif konusunun işlendiği yazılardan birkaçının başlığını şu şekilde örneklendirebiliriz: **“Kooperatif Nedir, Ulu Gazi ve Kooperatifler, Karınca Adını Neden Seçtik, Kooperatif Ahlakı, Yapı Kooperatifleri ve Köy Evleri, Kooperatifleri ve Ucuz Ev, Tekir Kredi Kooperatifi, İktisadi Kalkınmada Kooperatifin Rolü, Kooperatifçiliğinin Gelişim Tarihi ve Bugünkü Durumu, Mithat Paşa Özel Sayımız”**.

Bunun yanında derginin o yıllarındaki çeşitlilik, aşağıdaki yazılardaki başlıklarla da dikkati çekmektedir: “Cumhuriyetten Evvel Köy, Cumhuriyetten Sonra Köy, Sıtma Hastalığı, Köyde Okuma - Yazma, Nüfus Sayımına Dair - Sayımın Önemi, Yurdun Bucaklarından: Katrancı Köyü, Cumhuriyet Bayramı Bütün Türkiye’de Sevinçle Kutlandı, Orman Yangınlarına Dikkat Edelim, Hava Tehlikesine Karşı, Yeni Fabrikalarımız, Köylerde Sebze Yetiştirmek İşi, Ziraat Davalarımız, Sağlığımızın Amansız Düşmanı: Bit, Yirminci Cumhuriyet Yılımız, Şimdiden Harp Sonrası Ekonomimizi Hazırlamalıyız I-II, Toprak Bayramı, Ankaralı Âşık Ömer’den Toprak Destanı, Tayyarecilik Tarihimiz II, Ağaç Sevgisi.

Kooperatif Postası Karınca Dergisinin 1934 -1945 yılları arasındaki yazılardan yapılan bu seçki, o yılların panoramasının bir resmigeçidi gibi görünmektedir.

Çok zengin bir birikimi yansıtan bu kitap, toplumsal bilimlerin tüm alanları için araştırmacılara çok zengin bir malzeme sunmaktadır.

Derginin 90 yıllık arşivi, bilim adamlarının, yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin yapacakları çalışma ve hazırlayacakları tezleri beklemektedir.

TÜRK KOOPERATİFÇİLİK KURUMU

YÖNETİM KURULU

Başkan	: Prof. Dr. Ali Fuat ERSOY
Başkan Yrd.	: Prof. Dr. Nurettin PARILTI
Muhasip Üye	: Prof. Dr. Mehmet ARSLAN
Üye	: Prof. Dr. Nevzat AYPEK
Üye	: Prof. Dr. Enver AYDOĞAN
Üye	: Prof. Dr. Turhan ÇETİN
Üye	: Prof. Dr. Haşim ÖZÜDOĞRU
Üye	: Prof. Dr. Mehmet BAŞ
Üye	: Prof. Dr. Cemalettin AKTEPE
Üye	: Dr. Öğr. Üyesi Abdurrahman OKUR
Üye	: Dr. Öğr. Üyesi Kadir ÖZER

TÜRK KOOPERATİFÇİLİK KURUMU

DENETİM KURULU

Prof. Dr. Muharrem ÇETİN
Prof. Dr. Emine ÖNER KAYA
Doç. Dr. Cemil ŞENEL

TÜRK KOOPERATİFÇİLİK KURUMU

HAYSİYET DİVANI

Hüsnü POYRAZ
Prof. Dr. İhsan ERDOĞAN
Özdemir ÜNSAL

Yazarlarımıza Duyuru

1. Dergiye gönderilen yazıların elektronik ortamda teslim edilmesi
2. Yazılarda yer alacak resimlerin yazarlar tarafından metne yerleştirilerek teslim edilmesi
3. Yazıların 11 Punto ve Times New Roman karakteriyle yazılması
4. Tercüme yazılarda kaynak belirtilmesi
5. Araştırma ve bilimsel yazılar dışındaki yazıların en çok 5 (A4) sayfası olarak yazılması
6. Dergimize gönderilen yazıların başka bir dergiye gönderilmemiş ve yayınlanmamış olması gerekmektedir.

Yönetim Kurulu Herhangi Bir Maaş, Ücret ve Huzur Hakkı Almamaktadır.

Kooperatif Postası

KARINCA

NİSAN 2024 YIL: 90 SAYI: 1048 ISSN: 1300-1450

9 771300 145005